

การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาวะแวดล้อมและชุมชนชาวเขารอบสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนรอบสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนรอบสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อหาแนวทางร่วมกับชุมชนในการลดผลกระทบทางลบ และเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนรอบสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ร่วมกับการสังเกต การสนทนากลุ่ม การศึกษาเอกสาร การใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยว และเทคนิคการประเมินอนาคตทางสังคม ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดได้นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการเชิงพรรณนา ผลของการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. จากลักษณะทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนรอบสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง พบว่า ปัจจัยดึงดูดที่สำคัญของชุมชน คือ ความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลักษณะเช่นนี้ จึงเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวได้ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติให้มีลักษณะเป็นการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และอนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายของวัฒนธรรมไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชม และชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งแนวโน้มในอนาคตคาดการณ์ว่าจะมีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชนชาวเขารอบสถานีเกษตรหลวงอ่างขางทั้งทางบวกและทางลบ แบบแผนการดำเนินชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป แต่เนื่องจากการท่องเที่ยวได้เข้ามาอย่างช้า ๆ จึงทำให้ชุมชนสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ และชุมชนเริ่มให้ความสนใจและคาดการณ์ถึงผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อที่จะหาแนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบนั้น

3. แนวทางร่วมกับชุมชนในการลดผลกระทบทางลบ พบว่า ปัญหาพื้นฐานของการท่องเที่ยวอยู่ที่การสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยการพัฒนาองค์กรชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และการฟื้นฟูจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม ศักดิ์ศรีทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

4. การจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน ควรพิจารณาในด้านการพัฒนาองค์กรชุมชน ด้านรูปแบบการท่องเที่ยว ด้านผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการท่องเที่ยว และด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวทางของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในรูปแบบขององค์กรกึ่งอิสระที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป

The study on the impact of tourism on the environment and hill-tribe communities surrounding the Ang Kang Royal Agriculture Station in Fang district of Chiang Mai Province has three purposes consisting of: 1) to study the information about tourism in the study area, 2) to study the impacts of tourism on the communities surrounding the project area, and 3) to find any possible cooperation with the communities in alleviation of the negative impacts and to propose any appropriate management on tourism for the communities.

Data were collected by documentary research, formal and non-formal interviewing accompanied with an observation, focus group, questionnaires for tourists, and technique of Ethnographic Future Research was employed. Descriptive analysis was used in analyzing the collected data. The research results can be summarized as followed:

1. According to the physical, social and cultural environment of the communities surrounding the study in area, it was found that the important attractive factors of the communities are the beauty of the natural resources and the multiple cultural factors. These characteristics facilitate the development of tourism in the area. Tourism has changed the emphasize on studying the relationship between man and environment to the management of the natural resources and the environment with emphasizing on preservation of the richness of the natural resources and multi cultural communities for tourists. The communities obtain some benefits from tourism activities. The tendency to welcome more and more tourists in the future is anticipated.

2. Tourism cause both positive and negative impacts on the environment and the hill-tribe communities surrounding the And Khang Royal Agricultural Station. The life style has been changed. However, with the slow speed of the changes, the communities can adjust themselves to changes. They have begun to pay more attention on the anticipated negative impacts might occurred in the future in order to find any approach to prevent of alleviate those impacts.

3. In the cooperation with the communities to decrease the negative impacts, it is found that the fundamental problem about tourism is on the creation of community strength. Development of the community organizations for tourism management and for the rehabilitation of consciences on environment, ethnic privilege, and culture for the appropriate tourism management is proposed.

4. In order to find any appropriate tourism management. It is suggested that the development of community organizations for the preservation of the natural resources and the community environment, the tourism model, and the benefits from tourism should be put to considerations. This can be done by promoting people's cooperation according to the idea of the sustainable tourism approach which can be carried out in the form of semi-informal organization